Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams
Economisch
Verbond

European Commission
Directorate-General Climate Action
Unit A.4 – Strategy and Economic Assessment

Directorate General Energy
Unit A1 – Energy Policy

By e-mail: climate-energy-green-paper-2030@ec.europa.eu

From Voka-VEV asbl
ID Number 702214911454-33
Date 1 july 2013
Concerning **Response to the Consultation on the Green Paper "A 2030 framework for climate and energy policies"**

Voka response to European Commission Green Paper on a 2030 framework for climate and energy policies

General comments

Voka verwelkomt de consultatie van de Europese Commissie over het 2030 beleidskader voor klimaat- en energiebeleid en ziet deze consultatie als een opportuniteit om het bestaande beleidskader grondig te verbeteren. Voka betreurt echter dat het groenboek een summiere beschrijving geeft van het huidige beleid en dat becijferde diepgaande impactanalyses ontbreken.

Voka ondersteunt de 2020 doelstellingen alsook de noodzaak om aanzienlijke broeikasgasreducties te realiseren en te evolueren naar een concurrerende, koolstofarme economie in 2050. Hiervoor is het noodzakelijk dat de Europese Unie een holistische visie hanteert voor het post-2020 beleid dat streeft naar een evenwicht tussen competitiviteit, bevoorradingszekerheid en milieu.

Detailed Comments

1. General

Which lessons from the 2020 framework and the present state of the EU energy system are most important when designing policies for 2030?

Streef naar een internationaal klimaatakkoord

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams Economisch Verbond

Het Europese klimaat- en energiepakket legt aan de lidstaten verschillende doelstellingen op die zij tegen 2020 moeten behalen. Het is echter niet de Europese Unie alleen die het verschil kan maken in de strijd tegen de klimaatverandering. Alle landen zullen aanzienlijke inspanningen moeten leveren om de klimaatverandering tegen te gaan. Daarom blijft het van cruciaal belang om in te zetten op internationale klimaatakkoorden. Aangezien Europese unilaterale (resultaat)verplichtingen een zware impact (kunnen) hebben op de concurrentiepositie van de Europese industrie, moeten gelijkwaardige engagementen genomen worden door niet-EU-landen. De Europese Unie moet dan ook een actieve rol opnemen in het overtuigen van de niet-EU-landen om verregaande BKG-reducties te realiseren.

De Europese Unie heeft de afgelopen jaren zeer sterk ingezet op het verduurzamen en vergroenen van de energiemix. De gevolgen van dit beleid voor de concurrentiekracht en bevoorradingszekerheid werden onderschat en niet accuraat opgevolgd of aangepakt. Een gebalanceerd energiebeleid moet echter gebaseerd zijn op de drie welbekende energie-objectieven die op gelijke voet geplaatst moeten worden: verzekeren van de bevoorradingszekerheid, competitieve energieprijzen en duurzaamheid.

De Europese focus lag op de milieuaspecten met als bijzondere prioriteit de verdere technologische ontwikkeling van hernieuwbare energie. De redenen om in te zetten op hernieuwbare energie zijn legitiem als hernieuwbare energie leidt tot een meer duurzame en gediversifieerde energievoorziening, tot meer concurrentie, tot een lagere invoerafhankelijkheid van fossiele energiebronnen, maar dit heeft pas echt waarde wanneer het ook toegevoegde waarde creëert (netto jobcreatie, exportopportuniteiten,…).

De doelstellingen worden tot op heden gehaald maar het is ook duidelijk geworden dat er een keerzijde is aan de doorgedreven inzet op hernieuwbare energie. Enerzijds heeft de ondersteuning van hernieuwbare energie voor overmatige kosten gezorgd met als gevolg dat voor ondernemingen in bepaalde lidstaten de globale energiefactuur sterk gestegen is. Deze stijging, in combinatie met de ontwikkeling van schaliegas in de VS, zorgen voor een bedreiging van de Europese industrie en de bijhorende jobs. Hernieuwbare energie heeft dus niet noodzakelijk tot een competitieve energiebevoorrading geleid. Anderzijds hebben elektriciteitsproducenten te maken met een markt die door subsidiëring van bepaalde productietechnologieën en ongelijke taxatie van primaire energie tussen lidstaten verstoord is. Dit zorgt voor onzekerheid en een te lage rentabiliteit van bepaalde centrales, met als gevolg voortijdige sluitingen van conventionele centrales alsook het uitblijven van nieuwe investeringen in conventionele productie-investeringen. Aangezien hierdoor de bevoorradingszekerheid in het gedrang komt, overwegen meerdere lidstaten de invoering van capaciteitsmechanismen. Voka pleit ervoor, indien door de lidstaten en/of Europa voor deze initiatieven gekozen wordt, deze in een supranationale aanpak te kaderen, teneinde markt- en/of concurrentieverstoring te vermijden. Deze initiatieven moeten kostenefficiënt zijn en mogen niet kostenverhogend werken voor de eindverbruiker. Bovendien dient vraagbeheer door eindverbruikers zoveel als mogelijk gestimuleerd te worden.

Tenslotte staat ook de netontwikkeling voor tal van grote uitdagingen, i.h.b. de verdere integratie van hernieuwbare energiebronnen, enerzijds op lokaal vlak (versterking/uitbreiding van distributie-

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

en transmissienetten) en anderzijds door versterking van de interconnecties. De geplande investeringen dienen zo vlug mogelijk gerealiseerd te worden, opdat de bevoorradingszekerheid verbeterd wordt om zo het risico van onvoldoende capaciteit in stabiele energieproductie in te perken

Kortom, door de te enge focus op duurzaamheid komt de internationale concurrentiepositie van de industrie onder druk en plaatsen de HE-bronnen de bevoorradingszekerheid voor grote uitdagingen. Voor Voka is het dan ook van cruciaal belang dat de bij Europese beleidsinitiatieven op vlak van energiebeleid de impact op concurrentiepositie, bevoorradingszekerheid en duurzaamheid steeds nauwlettend in het oog wordt gehouden en gepaste acties genomen worden om het evenwicht te garanderen.

Nood aan een Europese aanpak voor de drie pijlers van het energiebeleid Het verleden heeft aangetoond dat de verschillende pijlers van het energiebeleid niet altijd makkelijk te verzoenen zijn. Om de emissies van de industrie en de elektriciteitssector in de Europese Unie op een kostenefficiënte manier te reduceren werd het emissiehandelssysteem ingesteld. Dit zou een gelijk speelveld binnen Europa moeten garanderen. De keuze van een louter Europese, absolute doelstelling, die geen rekening houdt met de economische conjunctuur en de snelheid van technologische ontwikkeling, biedt geen sluitend antwoord op de concurrentieverstoring op internationaal vlak noch op de mondiale klimaatproblematiek. Het koppelen van de Europese emissiehandel met gelijkaardige systemen in andere continenten is een te overwegen piste.

Bij de Europese absolute doelstelling en het ex ante allocatiemodel is er te weinig bottom-up bepaald en is er niet voorzien in een mogelijkheid om het emissiehandelssysteem op de actuele conjunctuur te laten inspelen noch op de snelheid van technologische ontwikkelingen. Het emissiehandelssysteem zou idealiter hervormd moeten worden naar een internationaal systeem.

Het huidige emissiehandelssysteem moet herdacht worden zodat, een groeiperspectief geboden kan worden voor performante installaties en nieuwe investeringen. Het moet ook rekening houden met de economische en technologische realiteit. Verder dient het emissiehandelsysteem gebaseerd te zijn op een bottom-up up aanpak die inzet op beschikbaar potentieel in de verschillende sectoren.

Door middel van de liberalisering en de koppeling van gas- en elektriciteitsmarkten wordt het objectief van competitieve (commodity)prijzen ondersteund. Er werd duidelijk voor een Europese aanpak gekozen. De gevolgen van andere Europese en nationale beleidskeuzes die leiden tot meerkosten voor energie zoals de indirecte kosten voor CO_2, de ondersteuning van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie, belastingen, openbare dienstverplichtingen en taxatie van energie worden niet voldoende in rekening gebracht. Bovendien moet ook rekening gehouden worden met de internationale context. Door de ontginning van schaliegas in de USA komt de Europese concurrentiepositie ook meer onder druk te staan. Dus ondanks de creatie van een geïntegreerde geliberaliseerde markt die een positieve impact heeft op de commodityprijs , hebben zowel het lokale als Europese beleid en internationale evoluties een negatieve impact op de globale energiefactuur(commodityprijs + meerkosten) en de concurrentiepositie.

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams Economisch Verbond

Tenslotte zien we dat voor het objectief bevoorradingszekerheid een Europese aanpak volledig ontbreekt. De lidstaten plooien volledig terug op hun soevereiniteit en ontwikkelen divergerende nationale initiatieven zoals de invoering van strategische reserves met capaciteitsvergoeding of verplichting of capaciteitsvergoedingsmechanismen. Deze nationale initiatieven kunnen leiden tot extra kosten en concurrentieverstoring die vermeden zouden kunnen worden indien er gekozen wordt voor een supranationale aanpak.

Als men de drie pijlers van het energiebeleid wil ondersteunen en in evenwicht houden tegen de laagste kost en zonder concurrentieverstoring, is een veel sterkere sturing vanuit het Europese niveau noodzakelijk. Enkel een evenwichtige Europese strategie met betrekking tot bevoorradingszekerheid, competitieve prijzen en duurzaamheid zal tot een echte interne energiemarkt en meer kostenefficiënte resultaten leiden. Dit alles moet er toe bijdragen om op termijn een Europese energie-unie tot stand te brengen.

2. Targets

Which targets for 2030 would be most effective in driving the objectives of climate and energy policy? At what level should they apply and to what extent should they be legally binding?

Have there been inconsistences in the current 2020 targets and if so how can the coherence of potential 2030 targets be better ensured?

Are targets for sub-sectors such as transport, agriculture, industry appropriate and, if so, which ones? For example, is a renewables target necessary for transport, given the targets for CO2-reductions for passenger cars and light commercial vehicles?

How can targets reflect better the economic viability and the changing degree of maturity of technologies in the 2030 framework?

How should progress be assessed for other aspects of EU energy policy, such as security of supply, which may not be captured by headline targets?

Doelstellingen moeten volgens Voka betrekking hebben op de drie energie-objectieven van het energiebeleid: bevoorradingszekerheid, duurzaamheid en competitieve prijzen. Om een evenwicht te bewaren, moeten voor deze drie objectieven op voorhand concrete kwantitatieve of kwalitatieve doelstellingen opgesteld worden waarmee het beleid geëvalueerd en bijgestuurd kan worden.

-Duurzaamheid: op dit niveau kunnen Europese relatieve doelstellingen in kader van broeikasgasreducties bepaald worden. Voor de realisatie van deze doelstellingen zullen zowel de productie- als consumptiezijde inspanningen moeten leveren en mag de focus niet alleen op de ETS-sectoren liggen. Zoals eerder gesteld moet deze doelstelling gerelateerd zijn aan economische parameters alsook aan het potentieel. De reducties kunnen behaald worden door in te zetten op de ontwikkeling en uitrol van technologieën met lage CO2-uitstoot zoals nucleair, hernieuwbare energiebronnen, vervanging van steenkool door aardgas, inzet van CCS, enz. en via energie-efficiëntie.

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

- **Bevoorradingszekerheid:** het objectief bevoorradingszekerheid is cruciaal voor de samenleving in het algemeen en voor de industrie in het bijzonder. Er moeten dan ook duidelijke criteria komen voor bevoorradingszekerheid en een consistente monitoring. De methode en criteria om de bevoorradingszekerheid te definiëren en meten, moeten geharmoniseerd zijn tussen de lidstaten.

- **Competitiviteit:** energiekosten zijn bepalend voor de welvaart van een regio en cruciaal bij het nemen van investeringsbeslissingen. De laatste jaren zijn er enorme prijsverschillen ontstaan tussen de lidstaten maar ook met andere continenten. Er is dan ook nood aan een nieuwe visie in Europa waarbij er ingezet wordt op een attractief investeringskader en competitieve energiekosten. Op internationaal niveau zou Europa haar energiekosten moeten benchmarken en de impact van nieuwe energiebeleidsmaatregelen op de energiekosten zou steeds grondig geëvalueerd moeten worden alvorens over te gaan tot het bepalen van een beleidsstrategie of de implementatie van instrumenten. Met andere woorden het impact assessment moet zowel de impact op de internationale concurrentiepositie bekijken als op de duurzaamheid en bevoorradingszekerheid.

Voka stelt daarnaast voor dat er op Europees en internationaal niveau goede benchmarks ontwikkeld moeten worden zodat gas- en elektriciteitsprijzen enerzijds en meerkosten anderzijds tussen verschillende industriële verbruikers eenduidig vergeleken kunnen worden. Hierbij moeten alle kosten, inclusief belastingen en heffingen, in rekening gebracht worden.

Een bindend karakter?

De Europese Unie dient haar actuele absolute doelstellingen zodanig te hervormen zodat doelstellingen bijdragen tot positieve resultaten voor zowel het klimaat, de economie en de bevoorradingszekerheid.

Indien in het post-2020 beleid gelijkwaardige inspanningen gedaan worden voor de competitiviteit en bevoorradingszekerheid zoals in het verleden voor de klimaatdoelstelling, dan zal dit het huidige onevenwicht wellicht wegwerken.

Doelstellingen voor subsectoren en veranderende maturiteit van technologieën

Bindende doelstellingen voor subsectoren zijn voor Voka niet aanvaardbaar vermits dit een beperking zet op de flexibiliteit en kostenefficiëntie om de doelstellingen te behalen. Alle actoren/sectoren dienen bij te dragen tot het energie- en klimaatbeleid. Het moet de bedoeling zijn om de inspanningen te focussen op de toepassingen en sectoren met het grootste en meest kostenefficiënte potentieel. Het potentieel van subsectoren en de gerelateerde kost kan bovendien evolueren in de tijd door technologische ontwikkelingen, doorbraken, gedragswijzigingen, andere methodieken, groei of krimp van bepaalde subsectoren. Door een globale visie te hanteren kunnen technologische evoluties ook makkelijker in rekening worden gebracht. Er moet dus een gedifferentieerde aanpak via de gepaste instrumenten per doelgroep gehanteerd worden in de subsectoren om de centrale energie-objectieven te behalen.

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams Economisch Verbond

3. Instruments

Are changes necessary to other policy instruments and how they interact with one another, including between the EU and national levels?

How should specific measures at the EU and national best be defined to optimise cost-efficiency of meeting climate and energy objectives?

How can fragmentation of the internal energy market best be avoided particularly in relation to the need to encourage and mobilise investment?

Which measures could be envisaged to make further energy savings more cost-effectively?

How can EU research and innovation policies best support the achievement of the 2030 framework?

Om de drie energie-objectieven te ondersteunen moet er ingezet worden op verschillende beleidsdomeinen en instrumenten. Hieronder vallen o.a. het hernieuwbare-energie-, het energie-efficiëntie- en innovatiebeleid. Het beleid en de instrumenten moeten ervoor zorgen dat de Europese Unie niet afhankelijk wordt van het al dan niet nemen van klimaatmaatregelen door andere continenten die een gelijkwaardige impact hebben. Bovendien moet het beleid zo gevoerd worden dat er netto emissiereducties op wereldschaal gerealiseerd worden en hiervoor moeten klimaatinstrumenten gecreëerd worden die 'scenario-proof' zijn, mikken op toegevoegde waarde voor de EU en die via innovatie de technologieën voorzien die zowel binnen al buiten de EU grenzen emissies reduceren.

Het hernieuwbare energiebeleid met bijhorende instrumenten zou na 2020 idealiter op Europees niveau geïmplementeerd moeten worden en gestoeld zijn op economische meerwaarde door technologische ontwikkeling. Dit is immers kostenefficiënter en effectiever dan de actuele situatie waarin elk land nationale (of zelf regionale) doelstellingen heeft en bijhorende ondersteuningsmechanismen. Deze divergerende mechanismen zorgen voor een hogere totale kost en zijn een belangrijke oorzaak van de fragmentatie van de interne markt. Ondersteuning voor mature technologieën moet worden uitgedoofd.

Op Europees niveau moet een geïntegreerde en technologieneutrale elektriciteitsmarkt tot stand komen, die zowel hernieuwbare als conventionele technologieën op een correcte manier vergoedt.

Een tweede beleid is gericht op energie-efficiëntie, waar vanuit een bottom-up aanpak gericht gestuurd wordt op beschikbaar potentieel. Hiervoor zijn volgens Voka geen nieuwe bindende kwantitatieve doelstellingen nodig vermits we dan het risico lopen om meer tijd en aandacht te besteden aan hoe een energie-efficiëntie maatregel op de meest gunstige wijze te berekenen in plaats van te focussen op de kwaliteit en kostenefficiëntie van de maatregel (vb. korte termijn versus lange termijn maatregelen). Bovendien plaatst het opleggen van een kwantitatieve doelstelling extra administratieve lasten op zowel administraties als alle marktpartijen die betrokken zijn bij de uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen.

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams
Economisch
Verbond

Voka pleit wel voor een verhoogde inzet op energie-efficiëntie in alle sectoren, ook bij huishoudens en transport. Het huidige energie-efficiëntiebeleid moet dan ook verdergezet en uitgebreid worden. Verder zullen ook de stijging van prijzen/kosten van energie, de verschillende regelgevingen (EPB, EED, Euronormen voor voertuigen, productnormen…) en de financiële en fiscale stimuli de nodige vruchten afwerpen.

Het innovatiebeleid en de bijhorende instrumenten moeten voornamelijk inzetten op technologieën die een toegevoegde waarde voor Europa creëren en die kunnen voorzien in netto-emissiereducties zowel binnen de EU grenzen als buiten. Alleen zo kunnen netto-emissiereducties op wereldschaal gerealiseerd worden.

4. Competitiveness and security of supply

Which elements of the framework for climate and energy policies could be strengthened to better promote job creation, growth and competitiveness?

What evidence is there for carbon leakage under the current framework and can this be quantified? How could this problem be addressed in the 2030 framework?

What are the specific drivers in observed trends in energy costs and to what extent can the EU influence them?

How should uncertainty about efforts and the level of commitments that other developed countries and economically important developing nations will make in the on-going international negotiations be taken into account?

How to increase regulatory certainty for business while building in flexibility to adapt to changing circumstances?

How can the EU increase the innovation capacity of manufacturing industry? Is there a role for the revenues from the auctioning of allowances?

How can the EU best exploit the development of indigenous conventional and unconventional energy sources within the EU to contribute to reduced energy prices and import dependency?

How can the EU best improve security of energy supply internally by ensuring the full and effective functioning of the international energy market and externally by diversifying energy supply routes?

Bij de beoordeling van de competitiviteit van de energieprijzen moeten alle aspecten in rekening gebracht worden: de prijs van de energie as such maar ook de nettarieven en de meerkosten (zoals heffingen, openbare dienstverplichtingen, ondersteuning voor HEB en WKK, belastingen,…). De groothandelsprijzen voor elektriciteit en aardgas convergeren in Europa in de mate dat er voldoende interconnectiecapaciteit beschikbaar is. De andere componenten divergeren echter sterk en leiden tot concurrentieverstoring tussen lidstaten. Om deze distorties te beperken is er volgens Voka een duidelijke rol weggelegd voor het Europese niveau. Tussen de lidstaten moet er gewerkt worden aan een reductie en grotere harmonisatie van deze meerkosten die gedragen worden door de bedrijven.

Voka – Vlaams netwerk van ondernemingen
Koningsstraat 154-158, 1000 Brussel
tel. 02 229 81 11, fax 02 229 81 00
info@voka.be, www.voka.be

Vlaams Economisch Verbond

De competitiviteit van de Europese industrie kan enkel gevrijwaard worden door op Europees niveau een industrieel beleid te voeren waarbij meerkosten maximaal vermeden worden, zodat de totaalkosten in lijn zijn met het internationale niveau. De bevoorradingszekerheid en prijzen kunnen verbeterd worden door ervoor te zorgen dat bepaalde technologieën niet a priori uitgesloten worden en er ingezet wordt op een maximale diversificatie van het productiepark en van de primaire energievoorziening (meerdere geografische bronnen en gediversifieerde toevoer).

De Europese instanties zouden ook een kader moeten definiëren om de exploitatie van schaliegas in Europa mogelijk te maken. Deze ontwikkeling kan bijdragen tot een meer competitieve en gediversifieerde energiebevoorrading in Europa en kan tevens kansen creëren voor nieuwe industriële activiteit.

Bevoorradingszekerheid is zowel een supranationale als een zeer lokale aangelegenheid en men moet er naar streven om dit vanuit een Europees perspectief te benaderen. Zowel de transportinfrastructuur (transmissie- en distributienetten, gasterminals, bevoorradingsroutes voor olie en gas) spelen hierin een belangrijke rol. Maar ook de beschikbaarheid van de installaties en de netstabiliteit zijn belangrijke aspecten bij de bevoorradingszekerheid. Vanuit Europees niveau kan een optimalisatie van de grootschalige transmissienet- en productie-infrastructuur nagestreefd worden. Afzonderlijk beleid van de lidstaten laat niet toe om het objectief bevoorradingszekerheid te behalen op de meest kostenefficiënte en duurzame wijze.

5. Capacity and distributional aspects

How should the new framework ensure an equitable distribution of effort among MS? What concrete steps can be taken to reflect their different abilities to implement climate and energy measures?

What mechanisms can be envisaged to promote cooperation and a fair effort sharing between MS while seeking the most cost-effective delivery of new climate and energy objectives?

Are new financing instruments or arrangements required to support the new 2030 framework?

Indien er werkelijk een Europees beleid is, dan moeten doelstellingen en/of inspanningen uiteraard niet meer verdeeld worden tussen de lidstaten. Dit zal héél wat politieke discussies vermijden en ertoe leiden dat de globale doelstelling bereikt wordt tegen substantieel lagere kosten. Doelstelling, beleid en maatregelen moeten dus op Europees niveau genomen worden om zo een onbillijke verdeling tussen de lidstaten en divergerende nationale/regionale beleidsinstrumenten te vermijden. Elke lastenverdeling leidt immers de facto tot ongelijkheden en distorties. Indien er op Europees niveau gewerkt wordt, wordt dit vermeden en krijgen we een optimalisatie. Deze optimalisatie wordt dan bepaald op basis van het economisch en technisch potentieel.